

บทที่ 5

ปัจจัยสำคัญที่มีผลกระทบต่อปัญหาในการส่งออก

ดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทย

การส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทย นอกจากองค์ประกอบทางด้านส่วนผสมทาง การตลาด คือ ตัวผลิตภัณฑ์ ราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย และการส่งเสริมทางการตลาดแล้ว ยังมีสภาพแวดล้อมต่างๆ ที่มีอิทธิพลต่อการส่งออก โดยสามารถแยกออกได้เป็น 2 ปัจจัยใหญ่ที่สำคัญที่ จะกล่าวถึง คือ

1. ปัจจัยภายนอกประเทศ
2. ปัจจัยภายในประเทศ

โดยทั้งสองปัจจัยจะแสดงผลออกมาทางมูลค่าการส่งออกของไทยในแต่ละปี สามารถอธิบายรายละเอียดได้ดังนี้

1. ปัจจัยสำคัญภายนอกประเทศ ปัจจัยภายนอกนี้มักมีผลต่อการตัดสินใจซื้อของลูกค้าและ สามารถเห็นถึงผลกระทบได้ง่าย เพราะเมื่อลูกค้าที่นำเข้าไปในประเทศต่างๆ เห็นเงื่อนไขที่เหมาะสม เช่น ต้นทุนรวมในการนำเข้า คุณภาพของสินค้าระยะเวลาการส่งมอบ ฯลฯ ของผู้ส่งออกรายไหนที่ น่าสนใจกว่า ก็จะตัดสินใจเลือกสั่งซื้อกับผู้ผลิตรายนั้น ๆ แต่ทั้งนี้เงื่อนไขที่ลูกค้าให้ความสนใจมากที่สุดคือ ราคา หรือต้นทุนรวมในการนำเข้าสินค้า ณ ประเทศผู้ซื้อ

ปกติต้นทุนนำเข้าสินค้าคิดโดยนำเอาราคาขายที่ประเทศผู้ส่งออก ซึ่งมักเป็นราคา เอฟ.โอ.บี. (F.O.B. หรือ Free On Board) มารวมกับค่าขนส่ง (ค่าระวางสินค้า) ก็จะได้ เป็นราคา ซี.แอนด์.เอฟ (C&F หรือ Cost and Freight) และเมื่อมีการประกันภัยด้วยก็จะ ได้ เป็นราคา ซี.ไอ.เอฟ. (Cost Insurance and Freight) แล้วแต่ว่าผู้ขายและผู้ซื้อจะตกลง ทอมของราคาสินค้าเป็นชนิดใด การตั้งราคาขายนั้นจะขึ้นอยู่กับคุณภาพของสินค้าและวัตถุประสงค์ใน การตั้งราคา จากนั้น ก็ต้องนำราคาสินค้านี้ไปรวมกับอากรขาเข้าในแต่ละประเทศที่นำเข้า อัตรา อากรนี้ขึ้นอยู่กับว่าประเทศผู้ส่งออกรายไหนได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร หรือที่เรียกว่า จี.เอส.พี. (GSP หรือ Generalized System of Preferences) ซึ่งนับเป็นปัจจัยภายนอก ประเทศที่สำคัญดังต่อไปนี้

สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร (Generalized System of Preferences)

สิทธิพิเศษนี้เป็นการส่งเสริมที่ประเทศพัฒนาแล้วให้ประโยชน์แก่สินค้าที่มีแหล่งกำเนิดในประเทศที่กำลังพัฒนาหรือด้อยพัฒนา โดยมีการลดหย่อนหรือยกเว้นอากรขาเข้าแก่สินค้าที่อยู่ในข่ายได้รับสิทธิพิเศษนี้ และประเทศผู้ให้สิทธิพิเศษจะให้โดยไม่หวังผลตอบแทนใด ๆ สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรนี้มีประโยชน์อย่างมากต่อผู้ส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดับ เพราะในสภาพการค้าปกติ ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีนำเข้าให้กับทางรัฐบาลของแต่ละประเทศ แต่ในการนำเข้าดอกไม้และต้นไม้ประดับไปยังประเทศที่ให้สิทธิพิเศษจะได้รับการยกเว้นอากรนำเข้าหรือถ้าเสียก็เสียในอัตราที่ต่ำเป็นพิเศษ ในอดีตที่ผ่านมาบรรดาประเทศผู้ส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดับในเอเชีย ได้แก่ ไทย สิงคโปร์ ฮ่องกง ไต้หวัน และเกาหลี จะได้รับสิทธิพิเศษนี้จากประเทศต่าง ๆ เกือบทุกประเทศ และโดยเฉพาะจากทางสหรัฐอเมริกา ซึ่งเป็นประเทศผู้นำเข้าผลิตภัณฑ์ต่าง ๆ จากประเทศแถบเอเชียเป็นจำนวนมาก และยังเป็นผู้นำเข้าดอกไม้และต้นไม้ประดับรัยที่ใหญ่ที่สุดของโลกด้วย ต่อมาในปี พ.ศ. 2529 นี้เนื่องจากสหรัฐอเมริกาประสบกับปัญหาการขาดดุลการค้าเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับทางกลุ่มประเทศอุตสาหกรรมใหม่ทางเอเชีย จึงได้ยกเลิกการให้สิทธิพิเศษนี้กับประเทศสิงคโปร์ ไต้หวัน ฮ่องกง และเกาหลี ผลที่เกิดตามมาคือต้นทุนสินค้าที่นำเข้าสหรัฐที่มีแหล่งผลิตจากประเทศที่ถูกยกเลิกสิทธิพิเศษสูงขึ้นเนื่องจากต้องถูกนำไปเสียภาษีนำเข้าเต็มจำนวนตามอัตราที่กำหนดเมื่อเปรียบเทียบกับการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกัน โดยในกรณีนี้ได้แก่ ดอกไม้และต้นไม้ประดับที่ผลิตขึ้นในประเทศไทย ซึ่งไม่ต้องเสียภาษีเต็มจำนวนเนื่องจากได้รับสิทธิพิเศษทำให้ต้นทุนการนำเข้าต่ำกว่า ผู้ซื้อในต่างประเทศสามารถตั้งราคาขายที่ไม่สูงมาก ก่อให้เกิดการหมุนเวียนของสินค้าได้สูง และมีกำไรในอัตรากำไรที่น่าพอใจแก่ผู้นำเข้า อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ. 2531 นี้สหรัฐฯ ได้มีประกาศตัดสิทธิพิเศษทางการค้าที่ให้กับประเทศไทย โดยใช้เป็นเงื่อนไขต่อรองกับรัฐบาลไทยในการพิจารณาออกกฎหมายคุ้มครองลิขสิทธิ์ หรือสิทธิบัตรทางการค้าซึ่งย่อมมีผลกระทบต่อ การส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดับไทยไปยังสหรัฐฯ ทั้งนี้เพราะผู้ส่งออกไทยอาศัยสิทธิพิเศษนี้ เป็นข้อได้เปรียบในการแข่งขันด้านราคา แต่ถ้าปราศจากสิทธิพิเศษนี้แล้ว ผู้นำเข้าจะต้องเสียภาษีนำเข้าให้แก่รัฐบาลสหรัฐอเมริกา อันเป็นต้นทุนเพิ่มเป็นการเปิดโอกาสให้กับคู่แข่งอื่น เช่นประเทศจีน ซึ่งมีข้อได้เปรียบทางด้านราคาอยู่แล้ว ดังนั้นจึงมีโอกาสที่จีนจะเพิ่มส่วนแบ่งทางการตลาดได้มากขึ้น อย่างไรก็ตามในปัจจุบันรัฐบาลของประเทศอื่นๆ นอกจากประเทศสหรัฐฯ ก็ยังคงให้สิทธิพิเศษนี้แก่ประเทศไทยอยู่

ปัจจุบันประเทศที่ให้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรมีอยู่ 27 ประเทศ คือ สหรัฐอเมริกา ญี่ปุ่น แคนาดา ออสเตรเลีย ประเทศประชาคมยุโรป (เบลเยียม เนเธอร์แลนด์ ลักเซมเบิร์ก ไอร์แลนด์ อิตาลี ฝรั่งเศส สหราชอาณาจักร เดนมาร์ก สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมัน หรือ เยอรมันตะวันตก กรีซ สเปน และโปรตุเกส) นอร์เวย์ สวีเดน ฟินแลนด์ ออสเตรีย สวิสเซอร์แลนด์

และกลุ่มประเทศสังคมนิยม (ฮังการี โปแลนด์ เชคโกสโลวาเกีย บัลกาเรีย และสหภาพโซเวียต โดยมีประเทศกำลังพัฒนา และด้อยพัฒนาประมาณ 140 ประเทศ เป็นผู้ได้รับสิทธิพิเศษจากประเทศต่าง ๆ เหล่านี้ อัตราอากรขาเข้าของประเทศต่าง ๆ สำหรับรายการดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ ในอัตราปกติ และอัตราพิเศษหลังได้รับสิทธิพิเศษแล้วจะเป็นดังต่อไปนี้

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ตารางที่ 5.1 อัตราอากรนำเข้าดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ในประเทศต่าง ๆ ในอัตราปกติ และ
อัตราพิเศษของประเทศที่ได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

(ที่มา : กองสิทธิประโยชน์ทางการค้า กระทรวงพาณิชย์)

ประเทศที่ให้สิทธิพิเศษ	หมวดสินค้า (ดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ : 6702)	อัตราอากรขาเข้าปกติ (ร้อยละ)	อัตราอากรขาเข้าเมื่อได้รับสิทธิพิเศษ(ร้อยละ)
1. สหรัฐอเมริกา	ก. ทำจากพลาสติก	8.4	0.0
	ข. ทำจากวัสดุอื่น ๆ		
	- ชนบก	4.7	0.0
	- ผ้าใยสังเคราะห์	9.0	0.0
	- อื่น ๆ	17.0	0.0
2. กลุ่มประเทศประชาคมยุโรป (ได้แก่)	ก. ทำจากพลาสติก	22.0	0.0
	ข. วัสดุอื่น ๆ	22.0	0.0
	- เบลเยียม		
	- เนเธอร์แลนด์		
	- ลักเซมเบิร์ก		
	- ไอร์แลนด์		
	- อิตาลี		
	- ฝรั่งเศส		
	- สหราชอาณาจักร		
	- เดนมาร์ก		
	- เยอรมันตะวันตก		
	- กรีซ		
	- สเปน		
	- โปรตุเกส		
	3. ประเทศญี่ปุ่น	ก. ทำจากพลาสติก	20.0
ข. จากวัสดุอื่น ๆ		20.0	0.0

ประเทศที่ให้สิทธิพิเศษ	หมวดสินค้า (ดอกไม้และ ต้นไม้ประดิษฐ์ : 6702)	อัตราอากรขาเข้า ปกติ (ร้อยละ)	อัตราอากรขาเข้าเมื่อ ได้รับสิทธิพิเศษ (ร้อยละ)
4. แคนาดา		20.0	13.0
5. นิวซีแลนด์		42.5	32.5

ผลประโยชน์ที่ไทยได้รับจากสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรในการส่งออกดอกไม้ และต้นไม้ประดิษฐ์มีมูลค่าถึง 42.31 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ในปี พ.ศ. 2529 ซึ่งนับว่าเป็นมูลค่าสูงกว่าในปี พ.ศ. 2528 ถึงร้อยละ 25.07 และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปีดังตารางที่ 4.2 แต่เนื่องจากการให้สิทธิพิเศษนี้จะมีข้อจำกัดอยู่หลายข้อ และที่สำคัญกว่าข้ออื่น คือ มูลค่าขั้นสูงที่จะนำเข้าจะต้องไม่เกินระดับที่แต่ละประเทศกำหนดเป็นเพดานไว้ และเนื่องจากไทยได้เพิ่มมูลค่าการส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ขึ้นทุกปี นอกจากจะมีการร่วมมือกันทั้งทางภาครัฐบาลและเอกชน ที่จะเจรจาต่อรอง และควบคุมปริมาณการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ อย่างเหมาะสม และยุติธรรม ก็จะช่วยให้การได้รับสิทธิพิเศษนี้มีโอกาสอยู่ต่อไป

ตารางที่ 5.2 มูลค่าส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทยที่ใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร และอัตราเปลี่ยนแปลง ระหว่าง พ.ศ. 2528 และ พ.ศ. 2529

หมวดสินค้า	มูลค่าการใช้สิทธิพิเศษ (ล้านเหรียญสหรัฐ)		อัตราเปลี่ยนแปลง (ร้อยละ)
	พ.ศ. 2528	พ.ศ. 2529	
ดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์	33.83	42.31	25.07

ที่มา : คณิต พีชาภิรัชย์ และคณะ. จีเอสพี เทรดแพร์ (กรุงเทพมหานคร: หสจ. สำนักพิมพ์
ประกายพริก, 2530)

เมื่อพิจารณามูลค่าการนำเข้าดอกไม้และต้นไม้มงคลของไทย ในพ.ศ. 2529 ดังในตารางที่ 5.3 ต่อไป มูลค่าดอกไม้และต้นไม้มงคลของไทยส่งออกไปยังประเทศสหรัฐใน พ.ศ. 2529 นั้นมีถึง 31,597,464 เหรียญสหรัฐ โดยร้อยละ 97.44 ของมูลค่านี้อจะเป็นการส่งออกที่ขอรับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ตารางที่ 5.3 มูลค่าดอกไม้และต้นไม้มงคลที่ส่งออกไปประเทศสหรัฐอเมริกา ในพ.ศ. 2529 ที่ใช้สิทธิพิเศษและไม่ใช้สิทธิพิเศษ

ชนิดของสินค้า	มูลค่า (เหรียญสหรัฐ)		รวม (เหรียญสหรัฐ)	อัตราร้อยละที่ใช้ สิทธิพิเศษ
	ใช้สิทธิ	ไม่ใช้สิทธิ		
1. ดอกไม้มงคลที่ทำด้วย ผ้าใยสังเคราะห์	19,812,082	696,719	20,508,801	96.6
2. ดอกไม้มงคลที่ทำด้วย เส้นใยประดิษฐ์	9,559,951	96,736	9,656,687	99.0
3. ดอกไม้พลาสติก	1,416,000	15,976	1,431,976	98.88
รวม	30,788,033	809,431	31,597,464	97.44

ที่มา : คณิต นีชวณิชย์ และคณะ. จีเอสพี เทรดแอฟ (กรุงเทพมหานคร: หสจ. สำนักพิมพ์
ประกายพริก, 2530)

2. ปัจจัยภายในประเทศ

ปัจจัยตัวนี้มีอิทธิพลต่อการส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดับซึ่งสามารถแยกออกได้เป็น 2 ภาค คือ

2.1 ปัจจัยทางภาคเอกชน เป็นปัจจัยที่เกิดมาจากการดำเนินงานของธุรกิจเอกชนด้วยกันเอง ซึ่งมีส่วนมาจากปัจจัยย่อย ๆ ต่อไปนี้

2.1.1 ปัจจัยทางด้านการผลิต ได้แก่

- ทุนและแหล่งที่มาของเงินทุน สามารถแบ่งออกได้เป็นเงินทุนระยะสั้นและระยะยาว สำหรับธุรกิจส่งออกนั้นทุนระยะสั้นจะหาได้จากธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ ที่มีไว้ช่วยให้การส่งออกเป็นไปได้คล่องตัวขึ้น และวิธีที่นิยมใช้กันก็ได้แก่ การทำแพคกิ้งเครดิต (Packing Credit)* ส่วนเงินทุนระยะยาวมักเป็นการนำมาใช้เพื่อการดำเนินงานและขยายกิจการ โดยสามารถหาได้จากธนาคารพาณิชย์ต่างๆ บริษัทเงินทุนอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นต้น ทั้งนี้รวมถึงความช่วยเหลือจากหน่วยงานเหล่านี้ที่บริษัทผู้ส่งออกได้เมื่อได้รับการส่งเสริมจากคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment หรือ B.O.I.) ที่จะได้กล่าวต่อไป

- แรงงาน ประเทศไทยมีข้อได้เปรียบประเทศผู้ผลิตดอกไม้และต้นไม้ประดับอื่นๆ เช่น ฮองกง และไต้หวัน แต่ยกเว้นจีน โดยไทยมีค่าจ้างแรงงานถูกกว่าในฮองกงและไต้หวัน ทำให้มีจุดได้เปรียบในด้านการตั้งราคาได้ต่ำกว่า เมื่อเทียบกับสินค้าในระดับคุณภาพเดียวกัน ประกอบกับแรงงานไทยมักเป็นแรงงานระดับที่มีความชำนาญทำให้การผลิตเป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ปัจจัยทางด้านการตลาด

- ฝ่ายบริหาร ในที่นี้หมายถึงบุคลากรทางด้านการตลาด คือ นักการตลาดระหว่างประเทศ (Export Sales Personnel) ซึ่งในปัจจุบันไทยได้มีบุคลากรที่มีความชำนาญในด้านนี้มากขึ้นกว่าในอดีตที่มีเพียงชาวต่างประเทศที่มีความชำนาญทางด้านนี้ ทำให้ผู้ส่งออกไทยสามารถติดต่อสื่อสารกับลูกค้าต่างประเทศได้ดีขึ้น ส่งผลให้มีการพัฒนาการส่งออกได้ดีขึ้นด้วย

2.2 ปัจจัยและความช่วยเหลือจากทางรัฐบาล

ทางรัฐบาลได้เล็งเห็นความสำคัญของการส่งออก จึงได้มีการให้ความช่วยเหลือแก่บรรดาธุรกิจส่งออกในหลาย ๆ ด้าน อันขึ้นอยู่กับหน่วยงานต่างๆ ดังจะได้อธิบายต่อไปนี้

* รายละเอียดเรื่อง Packing Credit ดูได้เพิ่มเติมในภาคผนวก ข.

2.2.1 คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (Board of Investment)

มีบทบาทในด้านการสนับสนุนแก่กิจการที่ผ่านการพิจารณาให้มีความสามารถ และโอกาสในการพัฒนากิจการให้ดีขึ้น โดยอาศัยการได้รับสิทธิพิเศษต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

ก. สิทธิและประโยชน์ด้านภาษี

- อาจได้รับการงดหรือลดหย่อนอากรขาเข้าและภาษีการค้า ร้อยละ 50 สำหรับเครื่องจักรที่นำเข้ามา
- อาจได้รับการลดหย่อนอากรขาเข้าและภาษีการค้าสำหรับ วัตถุดิบหรือ วัสดุจำเป็นไม่เกินร้อยละ 90 มีกำหนดเวลา คราวละ 1 ปี
- อาจได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลเป็นเวลา 3 - 8 ปี และอนุญาตให้นำผลขาดทุนไปหักออกจากกำไรสุทธิภายหลัง ระยะเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้ มีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปี
- ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำค่ากีดกันวิเลส ลิขสิทธิ์ หรือ ค่าสิทธิอย่างอื่น ไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้เป็นเวลา 5 ปี
- ได้รับยกเว้นไม่ต้องนำเงินปันผลจากกิจการที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนไปรวมคำนวณเพื่อเสียภาษีเงินได้ตลอดระยะเวลา ที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

ข. สิทธิและประโยชน์อื่น ๆ

1.) กิจการในเขตส่งเสริมการลงทุน

- อาจได้รับการลดภาษีการค้าสำหรับการขายผลิตภัณฑ์ไม่เกิน ร้อยละ 90 เป็นเวลาไม่เกิน 5 ปี
- อาจได้รับการลดภาษีเงินได้นิติบุคคลในอัตราร้อยละ 50 เป็น เวลา 5 ปี นับจากวันที่พ้นกำหนดเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้ ตามปกติ หรือนับจากวันที่มีรายได้
- ในการคำนวณภาษีเงินได้นิติบุคคล อนุญาตให้หักค่าขนส่ง ไฟฟ้า ประปา เป็นสองเท่าของเงินที่ใช้ในการประกอบกิจการ
- อนุญาตให้หักเงินลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกได้ไม่เกินร้อยละ 25 โดยหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่ง หรือหลายปี ภายในระยะเวลา 10 ปี นับตั้งแต่วันที่มียาไรได้

2.) กิจการส่งออก

- ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า และภาษีการค้าสำหรับการนำเข้า วัตถุดิบหรือ วัสดุจำเป็น
- ได้รับยกเว้นอากรขาเข้า และภาษีการค้าที่นำเข้าเข้ามาเพื่อ ส่งกลับออกไป
- ได้รับยกเว้นอากรขาออก และภาษีการค้า
- ได้รับอนุญาตให้หักเงิน ได้พึงประเมิน ในการเสียภาษีเงินได้ นิติบุคคล ร้อยละ 5 ของรายได้ที่เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จาก การส่งออก โดยไม่รวมค่าประกันภัย และค่าขนส่ง

สำหรับกิจการดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ที่อยู่ในข่ายที่จะได้รับการส่งเสริมเช่นกัน โดยมี ข้อกำหนดไว้ว่า กิจการจะต้องมีขนาดการลงทุน ไม่น้อยกว่าสองล้านบาท ไม่รวมค่าที่ดินและทุหมนเวียน เว้นแต่โครงการขยายงานจะต้องมีขนาดการลงทุนที่คณะกรรมการให้ความเห็นชอบ ทั้งนี้เงื่อนไข ว่าจะต้องส่งผลิตภัณฑ์ที่ได้ออก ไปจำหน่ายต่างประเทศทั้งสิ้น

2.2.2. กรมศุลกากร กระทรวงการคลัง

เป็นหน่วยงานรัฐบาลอีกหน่วยหนึ่งที่มีส่วนช่วยเหลือ ในการส่งออก ในด้าน การคืนภาษีอากรในการนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ ทั้งนี้โดยผู้ส่งออก ดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์สามารถขอเงินชดเชยค่าภาษีอากรหลังการส่งออกแล้ว ได้ใน 2 วิธี คือ

ก. การขอคืนอากรวัตถุดิบนำเข้าที่ใช้ในการผลิตดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ ในการส่งออก ตามมาตรา 19 ทวิ ของ พระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482 (รายละเอียดมีในภาคผนวก ง.) วิธีนี้ทำให้ผู้ผลิตที่นำเข้าวัตถุดิบจากต่างประเทศเปรียบเสมือนว่าไม่ต้อง เสียภาษีนำเข้าวัตถุดิบ ทำให้ต้นทุนการผลิตลดไปได้

ข. การขอชดเชยอากรสินค้าขาออก โดยผู้ส่งออกสินค้าชนิดต่าง ๆ ที่ไม่เป็นของที่ผิดข้อกำหนดในการส่งออก สามารถขอรับเงินชดเชยอากรสินค้าขาออกได้ตามอัตรา ร้อยละของมูลค่าสินค้าที่กำหนดได้ ซึ่งขึ้นอยู่กับชนิดและประเภทของสินค้า การขอชดเชยอากรขาออก นี้ยังแบ่งได้เป็น 2 อัตรา คือ

- อัตรา ก. เป็นการขอเงินชดเชยอากรเต็มจำนวน สำหรับสินค้าดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ จะได้รับในอัตราร้อยละ 3.48 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมดในกรณีที่ขอชดเชยอากรตามอัตรา ก. นี้ ผู้ส่งออกจำเป็นต้องแจ้งอัตราส่วนผสมทั้งหมดของสินค้าอย่างละเอียด เพื่อให้กรมศุลกากรพิจารณา อนุมัติตามคำขอได้ ดังนั้นผู้ส่งออกบางรายที่ต้องการให้ส่วนผสมเป็นความลับจึงจำเป็นต้องเลี่ยงไปขอ

ชดเชยในอัตรา ข. ซึ่งจะกล่าวถึงต่อไป และผู้ขอชดเชยอากรตามอัตรา ก. จะต้องไม่ได้รับสิทธิ ยกเว้นอากรอื่น ๆ เช่น มาตรา 19 (ทวิ) จึงจะมีสิทธิขอชดเชยในอัตรานี้ได้

- อัตรา ข. เป็นการขอชดเชยอากรโดยไม่ได้แจ้งรายละเอียดส่วนผสมการขอชดเชยในแบบที่ สำหรับดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์จะสามารถได้ชดเชยในอัตราร้อยละ 1.69 ของมูลค่าส่งออกทั้งหมด ผู้ที่ขอชดเชยอากรในอัตรานี้มีักเป็นผู้ที่ได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามมาตรา 19 (ทวิ) ด้วย ดังนั้นจึง มีสิทธิขอชดเชยได้ในอัตรานี้เท่านั้น จะขอในอัตรา ก. ไม่ได้

2.2.3. กระทรวงพาณิชย์

กระทรวงพาณิชย์ได้เห็นถึงความสำคัญของการส่งออก และได้จัดตั้งหน่วยงานในกระทรวงขึ้นมาหลายฝ่าย เพื่อช่วยสนับสนุนการส่งออก ได้แก่ กรมการค้าต่างประเทศ กรมส่งเสริมการส่งออก (กรมพาณิชย์สัมพันธ์) เป็นต้น และหน่วยงานที่มีบทบาทมากต่อการส่งเสริมการส่งออกของไทยในปัจจุบัน ก็ได้แก่ กรมส่งเสริมการส่งออก ซึ่งตั้งอยู่บนถนนรัชดาภิเษก บทบาทของกรมส่งเสริมการส่งออก จะเริ่มตั้งแต่การเสาะหาข้อมูลทางการค้า การตลาด ของประเทศต่างๆ และรวบรวมไว้เพื่อให้เป็นข้อมูลแก่ผู้ส่งออกที่สนใจ และต้องการทราบความเคลื่อนไหวทางการค้าในประเทศต่างๆ และของผลิตภัณฑ์แต่ละชนิดด้วย การให้บริการทางด้านการศึกษาติดต่อระหว่างผู้ซื้อในต่างประเทศ และผู้ส่งออกในประเทศ โดยการแนะนำและให้รายละเอียดแก่ทั้งสองฝ่าย มีการจัดตั้งห้องแสดงสินค้าถาวร เพื่อแสดงสินค้าที่ผลิตจากบรรดาบริษัทผู้ผลิตส่งออกทั้งหลาย โดยจะมีรายละเอียดต่างๆ ของผู้ผลิตให้แก่ผู้สนใจทั้งหลาย ซึ่งโดยปกติแล้วชาวต่างประเทศที่สนใจเมื่อมาประเทศไทย มักจะมาขอข้อมูลจากกรมส่งเสริมการส่งออกเพื่อไปติดต่ออยู่เสมอ นอกจากนี้ยังได้มีการรวบรวมรายชื่อผู้ผลิตและผู้ส่งออกที่มีความสามารถและความน่าเชื่อถือ แล้วจัดพิมพ์เป็นหนังสือ Exporter Selected List ส่งขายกระจายไปทั่วโลก ทำให้ผู้นำเข้าได้มีโอกาสรู้จักผู้ส่งออกเหล่านี้ เมื่อได้มีการติดต่อและเปรียบเทียบคุณภาพผลิตภัณฑ์ก็มีโอกาสจะขยายตลาดได้ในอนาคต

การดำเนินการเพื่อการส่งเสริมการส่งออกของกรมส่งเสริมการส่งออก นอกจากภายในประเทศแล้ว ยังมีการจัดการและดำเนินการในต่างประเทศอีก โดยการจัดตั้งศูนย์พาณิชย์กรรมของไทยในต่างประเทศด้วย

บทบาทของศูนย์พาณิชย์กรรมไทยในต่างประเทศคือ การช่วยเสาะหาข่าวคราวการค้าในตลาดต่างประเทศนั้นและประเทศใกล้เคียง แล้วส่งมายังกรมส่งเสริมการส่งออกเพื่อกระจายข่าวให้บรรดาผู้ประกอบการได้รับรู้ แล้วปรับตัวให้มีสภาพที่สามารถแข่งขันในตลาดโลกได้ หรือนพยายามหาจุดที่ได้เปรียบประเทศคู่แข่งแล้วพัฒนาในจุดนั้น เป็นการสร้างความได้เปรียบในการแข่งขันใน

ตลาด นอกจากนี้ยังช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ให้ผู้นำเข้าไปประเทศต่างๆ ได้ให้ความสนใจและรู้จักกับผลิตภัณฑ์ใหม่ๆ ของประเทศไทยที่ส่งออกได้ด้วย

นอกจากกรมส่งเสริมการส่งออก จะเป็นผู้ช่วยในการเสาะหาข้อมูลตลาดในต่างประเทศ และช่วยในการเผยแพร่สินค้าไทยในต่างประเทศแล้ว บรรดาทูตพาณิชย์ของไทยในประเทศต่างๆ ยังช่วยทำหน้าที่เหล่านี้ด้วย ในบางครั้งทูตพาณิชย์เหล่านี้หรือศูนย์พาณิชย์กรรมของไทยเหล่านี้ยังได้ช่วยเป็นคนกลางในการติดต่อกับหน่วยราชการต่าง ๆ ในกรณีมีคณะผู้แทนการค้าจากประเทศหนึ่งๆ มายังประเทศไทย หรือจากประเทศไทยไปยังประเทศอื่น ๆ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทย

แม้ว่าการส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทยจะเติบโตขึ้นกว่าในอดีตมากก็ตาม แต่ก็ยังเติบโตได้ไม่ดีเท่าที่ควร เนื่องจากมีปัญหาและอุปสรรคหลายด้านที่สำคัญ ซึ่งพอจะแยกออกดังนี้

1.) ปัญหาทางด้านสภาพการแข่งขันกับประเทศคู่แข่ง

มีสาเหตุเนื่องมาจากวัตถุดิบมีราคาสูงเนื่องจากต้องนำเข้ามาจากต่างประเทศมากถึงร้อยละ 80 ของมูลค่าวัตถุดิบทั้งหมดที่ใช้ในการผลิต ซึ่งก่อให้เกิดราคาสูงเนื่องจากต้องรวมค่าขนส่งสินค้าจากแหล่งผลิต ในขณะที่ประเทศผู้ผลิตสำคัญอื่น ๆ ที่เป็นคู่แข่งของประเทศไทย เช่น ฮองกง จีน และได้หวัน ฯลฯ สามารถซื้อวัตถุดิบได้ในราคาต่ำเนื่องจากค่าขนส่งสินค้าถูกกว่า หรือไม่ต้องเสียค่าขนส่งเลย ทำให้ได้เปรียบผู้ส่งออกไทยในด้านนี้ด้านหนึ่ง ปัญหาที่นับว่าเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวหนึ่ง ที่มีผลต่อการส่งออกของไทยในด้านการตั้งราคาด้วย เพราะเมื่อมีต้นทุนวัตถุดิบต่ำกว่าก็สามารถตั้งราคาขาย เอฟ.โอ.บี. ได้ต่ำกว่า โดยเฉพาะดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์จากจีนซึ่งมีต้นทุนวัตถุดิบที่ต่ำกว่า ซึ่งนำเข้าได้จากทางฮองกง และได้หวัน ต้นทุนค่าแรงก็ถูกกว่าไทย เนื่องจากประเทศจีนเป็นประเทศที่มีแรงงานเหลือเฟือพอที่จะมาทำการผลิตได้ นอกจากนี้จีนยังมีข้อได้เปรียบทางด้านค่าขนส่งไปยังประเทศปลายทางซึ่งต่ำกว่าไทยด้วย จากสาเหตุนี้ทำให้จีน และฮองกงมีความได้เปรียบไทยหลายต่อในด้านราคา ซึ่งนับว่าเป็นปัญหาทางด้านการแข่งขันที่สำคัญ ส่วนทางด้านฮองกงมีข้อได้เปรียบที่เป็นประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีทางการผลิต รวมทั้งมีส่วนแบ่งตลาดที่มากที่สุดทำให้สามารถผลิตในจำนวนมาก ๆ เพื่อสนองความต้องการของตลาดได้ ทำให้มีต้นทุนต่อหน่วยในการผลิตลดต่ำลง หรือในกรณีที่ชาวฮองกงไปลงทุนในประเทศจีน ก็เปรียบเสมือนได้รับประโยชน์จากข้อได้เปรียบเหล่านี้จากจีนเช่นกัน

2.) ปัญหาทางด้านโควตาการนำเข้าภายใต้ระบบสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร

ดังที่ได้ทราบแล้วว่า บรรดาประเทศอุตสาหกรรมใหม่ในเอเชีย ได้แก่ ฮองกง ได้หวัน สิงคโปร์ และเกาหลี ได้ถูกตัดสิทธิพิเศษทางศุลกากร ซึ่งมีผลทำให้ไทยได้เปรียบในด้านต้นทุนนำเข้ายังประเทศคู่ค้า เนื่องจากได้ลดอัตราภาษีนำเข้า จากสาเหตุนี้เองทำให้ทั้งชาวได้หวัน และชาวฮองกงหันมาลงทุนในประเทศไทยในการผลิตและส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์เป็นจำนวนมาก แล้วส่งออกไปยังประเทศต่าง ๆ ทั้งในวิธีการส่งโดยตรงไปยังลูกค้าปลายทาง หรือส่งผ่านทางฮองกงอีกทีหนึ่ง ซึ่งโดยวิธีการเหล่านี้เป็นการทำให้มูลค่าส่งออกของไทยสูงขึ้นมาก และมีการนำเงินเข้าประเทศแต่ขณะเดียวกันมูลค่าส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ก็จะไม่มีผลต่อระดับการนำเข้าของประเทศที่ให้สิทธิ จี.เอส.พี. โดยถ้าเกินระดับที่กำหนดก็จะมีโอกาสจะไม่ได้รับสิทธิพิเศษในปี

ถัดไป ดังนั้นการที่มีชาวต่างประเทศมาลงทุนในอุตสาหกรรมส่งออกดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ในประเทศไทย จึงมีข้อดีในด้านการนำรายได้เข้าประเทศ แต่ขณะเดียวกันก็เป็นความร่วมมือใช้สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากร อันจะทำให้ยอดมูลค่าส่งออกมีโอกาสถึงเพดานได้เร็วขึ้น และมีโอกาสถูกตัดการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรได้ง่ายขึ้น

3.) ปัญหาทางด้านการขนส่งของไทย

การขนส่งจากประเทศไทยมีค่าระวางสินค้าแพงกว่าจากจีน หรือฮ่องกง นอกจากนี้บรรดาสินค้าต่าง ๆ ที่ส่งออกจากประเทศไทย ยังต้องไปขนถ่ายสินค้า ณ ท่าเรือน้ำลึกในประเทศอื่นๆ เช่น สิงคโปร์ หรือ ฮ่องกง ซึ่งนอกจากจะใช้ระยะเวลานานกว่าในการขนส่งแล้ว ยังมีโอกาสที่สินค้าจะพลาดเที่ยวเรือทำให้เกิดโอกาสล่าช้าได้มากขึ้น และเนื่องจากดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์เป็นสินค้าที่การขายจะขึ้นกับฤดูกาล และระยะเวลา ดังนั้นการที่สินค้าถึงที่หมายล่าช้าย่อมทำให้โอกาสที่ผู้นำเข้าจะขายต่อเป็นไปไม่ได้ช้าลง ผู้นำเข้าจึงมักไม่พอใจที่สินค้ามาถึงช้า และอาจกระทบกระเทือนต่อการติดต่อการค้าในอนาคตด้วย

ปัญหาทางด้านการขนส่งอีกอย่างหนึ่งคือ การขาดแคลนตู้บรรจุสินค้า เนื่องจากไทยได้มีการพัฒนาทางด้านการส่งออกเป็นอย่างมาก มีการขยายตัวของปริมาณและมูลค่าการส่งออกสูงกว่าเดิมจนจำนวนตู้บรรจุสินค้านั้นไม่พอกับความต้องการ อาจทำให้ต้องเสียเวลารอคอยตู้มากเกินกว่าที่ควรจะเป็น

4.) ปัญหาทางด้านตัวผลิตภัณฑ์

ผลิตภัณฑ์ดอกไม้และต้นไม้ประดิษฐ์ของไทยได้มีการพัฒนาดีขึ้นกว่าเดิมมากทั้งในด้านรูปแบบ และคุณภาพ แต่อย่างไรก็ดีก็ยังมีรูปแบบและชนิดให้เลือกน้อยกว่าทางฮ่องกง และจีน ทั้งนี้เพราะฮ่องกงมีประสบการณ์ในการผลิตที่ยาวนานกว่าทำให้มีแบบหลากหลายให้เลือก รวมทั้งเป็นผู้ที่อยู่ในธุรกิจประเภทนี้นานกว่า จึงมีความเข้าใจในลักษณะความต้องการของตลาดได้ดีกว่า และบางที่จะได้แนวความคิดมาจากลูกค้าเก่าที่ติดต่อกันมานานทำให้สามารถออกแบบใหม่ ๆ ขึ้นมาได้มากกว่า

5.) ปัญหาที่เกิดจากความน่าเชื่อถือของผู้ส่งออกไทย

ผู้ส่งออกรายย่อย ๆ บางรายของไทยต้องการได้รับคำสั่งซื้อจึงได้เสนอขายในราคาที่ต่ำ ทำให้เกิดการตัดราคากันเองจากบรรดาผู้ส่งออกในประเทศ และผู้ซื้อจะถือโอกาสใช้เป็นข้อเปรียบเทียบและต่อรองกับผู้ส่งรายอื่น

นอกจากนี้ผู้ส่งออกไทย บางรายยังได้ส่งสินค้าผิดประเภทหรือสี ตามที่ลูกค้าสั่งซื้อหรือ ส่งของช้ากว่ากำหนด ทำให้ลูกค้าในต่างประเทศหมดความเชื่อถือในผู้ส่งออกของไทย และจะมีผลต่อความเชื่อถือของตลาดในอนาคต